

Nr 465.

Av herr **Beck**, angående understöd åt äldre lantarbetare.

Sedan arbetslösheten även sträckt sig till jordbruket har de äldre jordbruksarbetarnas ställning blivit i många avseenden svår. Det är ganska självklart, att då arbetslönen i de flesta fall för de egentliga lantarbetarnas del direkt eller indirekt regleras genom kollektivavtal, som icke tillåta någon lönedifferentiering för samma slags arbete, yngre arbetare föredragas framför äldre. När tillgången på arbetskraft är så god som fallet är för närvarande, blir det allt svårare för äldre arbetare att vinna anställning. Särskilt träder detta i dagen, när det gäller arbetare, som närma sig 60-årsåldern. Kommunala hänsyn beträffande hemorts rätt o. s. v. synas här även i viss mån spela in. Om en lantarbetare i denna ålder söker ny anställning inom annan kommun än där han förut haft sin hemvist, kan det rent av befaras, att vederbörande arbetsgivare utsättes för påtryckningar i syfte att förhindra inflyttningen då arbetare kan väntas bli i behov av fattigunderstöd efter något år, sedan han erhållit hemorts rätt i kommunen.

Det är ett hårt öde, som på detta sätt möter en del av lantarbetarkåren, att efter kanske 30 å 40 års strävsamt arbete trots god vilja se sig ur stånd att försörja sig. Om fast årsanställning icke längre kan erhållas och endast tillfälligt arbete står till buds, bli inkomsterna små och otillräckliga.

Enligt min mening skulle det vara berättigat, att det allmänna trädde emellan i detta fall genom att lämna något understöd utan fattigvårds karaktär till lantarbetare, som på grund av framskriden ålder, förslagsvis 60 år, icke kunna erhålla fast anställning och på grund härav råkat ut för svårigheten att försörja sig. Understöden borde icke avses för full försörjning utan endast utgöra utfyllnad till den arbetsförtjänst en sådan äldre arbetare vanligen kan förskaffa sig, t. ex. 100 kronor per år från och med en uppnådd ålder av 60 år.

I 1920 års folkräkning upptagas under rubriken »yrkesutövare inom jordbruket» samtliga arbetare till ett antal av inemot 200,000. Gruppen statare, gifta drängar, upptages till något över 26,000 och övriga jordbruksarbetare, daglönare, till något över 93,000. Av olika skäl torde det närmast vara de två nämnda grupperna, tillsammans utgörande omkring 120,000 arbetare, som skulle komma ifråga för eventuella bidrag. Om den för samtliga under rubriken »yrkesutövare inom jordbruket» upptagna arbetare beräknade åldersfördelningen antages tillämplig för de två nämnda grupperna, skulle antalet statare och daglönare över 60 år uppgå till 13,000 å 14,000. Det torde dock vara nödvändigt att vid beräkningen av medels-

behovet för genomförande av ett förslag i här antydd riktning räkna med ett avsevärt större antal arbetare, då andra i statistiken redovisade grupper i viss utsträckning torde vara jämställda med statare och daglönare. Höjes den beräknade siffran av denna orsak till förslagsvis 20,000, skulle denna »förtidspensionering» kosta staten 2,000,000 kronor per år. Härvid kan emellertid tagas under övertvägande, huruvida understöd skulle behöva utgå till arbetare, som fyllt 67 år och därmed är berättigad till folkpension.

Medel till understöd åt dessa äldre lantarbetare borde kunna anvisas ur fonden för margarinaccis. Denna skall enligt statsmakternas beslut delvis användas för sociala ändamål. Då till denna fond inflytande medel i nästa års riksstat beräknats till 16 miljoner kronor, borde det finnas möjligheter att genomföra förslaget.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t
anhålla om utredning och förslag rörande understöd
åt äldre lantarbetare enligt i motionen angivna grunder.

Stockholm den 23 januari 1935.

Wilhelm Beck.